

svobody vůle vůbec, zamítá indeterminismus, přiznává velikou váhu determinismu, sám však kráčí cestou prostřední (poukazuje v té příčině na Fouillée-ovy »les idées-forces«). — Redakcí prof. Dnistrjanského počala loni též vycházet při Часописъ též **Правнича бібліотека**. První dílo tvoří práce prof. dra *P. Stebelského*, komentář rak. řízení trestního, dosud incl. § 83 (překvapuje autora neznalost českého díla Storchova).

Slovenski pravnik 1901 přináší: *W.*, Kedaj neha kaznivost prestopka po § 17 tisk. z. (Kdy přestává trestnost přestupku § 17 tisk. z.) — *Dr. J. Robida*, ředitel zemského blázince v Studenci: O presodnosti normalnega človeka. — *K. W.*, Kako pridemo pri pravosodstvu o prestopkih kazenskega zakonika do višje dovršenosti? — S autorem polemisuje *Dr. Fr. M.* v článku Ròk za pritožbe zoper odmero stroškov v slučajih prestopkov. — V témž ročníku jsou stručné výtahy z referátů VIII. vídeňského sjezdu antialkoholistického (*Dra Löfflera*, *prof. Fritsche*, *Dra Strosse*, *Dra Fuldy*). — *Janko Polec*, Nove kriminalistične šole, rozebírá školu anthropologickou a sociologickou. — *K. W.*, K patologii poizvedeb v kazenskem postopanju, podává referát o práci doc. krakovské university *Dra J. Makarewicze* Ger.-Z. 1901. — -č, K uporabi § 399 kaz. zak.

Mjesečnik pravničkoga društva u Zagrebu, XXVII. 1901. *Dr. Stj. Posilović* (Ubrojivost po kaznenom pravu i sloboda volje) rozbírá otázku přičetnosti a svobody vůle. — *Milan Rojc*, Nešto o dvim institucijama modernih kaznenih zakonika (nojetno izrečenje kazne i progon samo na zahtjev povredjenika) — ter predlog kako bi se kod nas uvele. O otázce podmíněného odsouzení a stíhání pouze k žádosti poškozeného a o návrhu na uzákonění jich v Chorvatsku konaly se rozpravy ve schůzi právnického spolku v Záhřebu, jež se uveřejňují. — *Dr. St. Posilović*, Crtice iz kaznenog prava; autor pojednává o dolus eventualis, o pokusu předsevzatém na předmětu nezpůsobilém resp. prostředkem nezpůsobilým. — *Dr. J. Šilović*, Anarkizam i kazneno pravo, rozbírá theorie anarchistické a chování se zákonodárstev v této otázce (uvádí různé zákony o třaskavinách).

Бранич VIII. 1901. *Dr. M. Miljković*, Бело робље, sociologicko-kriminalistická rozprava o prostituci. — *Gojko Pavlović*, Наше најновије војно кривично законодарство, překlad *Stanojeviće M. z L. Trepo* О условној осуди. — *Dr. St. Maksimović*, Касацционе судије одговорне су кривично и грађански за своје незаконе поступке.

J. Čermák.

Civilní řízení.

Ott Dr. Emil, c. k. dvor. rada, univ. prof. a ř. člen České Akademie: *Soustavný úvod ve studium nového řízení soudního*. Díl I. Část všeobecná, str. 384. Díl II. Část zvláštní, oddělení I.: řízení v I. instanci, str. 321; oddělení II.: opravné prostředky, mimořádné pomůcky právní, zvláštní řízení, str. 322. — Nákladem České Akademie císař. Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1897 až 1901.

Nadpis výtečného díla nikterak nepodává pojmu o tom, co v něm obsaženo. Neboť autor nepodal zde pouhý »soustavný úvod ve studium«, nýbrž spracoval celé pole občanského řádu v nejvyšší formě, jaké užívá vědecké bádání: ve formě systému v pravém slova smyslu.

Co jest charakteristickým znakem »systému« ve smyslu právní vědy a kterak díla pojednávající o rakouském neb německém soudním řádu poža-

davkům těm zadost činí? — Systémem občanského řádu soudního dle mého náhledu důvodně nazývá se jediné ono dílo, v němž autor dovedl vyličiti, kterak i nejzazší a nejnepatrnější rozvětvení celé soudní praxe nutností logickou vyplývá z kořene theoretických vět, jež byl zevrubně svým pořadem sám vyložil.

Jen vladyka v říši vědy právnické může úkol takový provésti; neboť kdo podjal se sepsání »systému« soudního řádu, ovládati musí rozsáhlý, nejen na soudní řád, nýbrž i na právo civilní, trestní a veřejné se vztahující material tak, aby ta která ustanovení v příhodném okamžiku srovnaná měl nad prahem vědomí; musí znáti všecky ony okolnosti, jež teprve na jevo vycházejí prováděním soudního řádu v praxi, okolnosti, jež sice samy o sobě jeví se býti malichernými, manuálními přívěsky, avšak na provádění zákonných předpisů mají nemalý vliv; musí konečně dovésti utvářeti ve svých rukách látku tak, aby ona výše uvedená účinná spojitost mezi teorií a praxí čtenáři se vyjevila.

Těmto požadavkům soustavného vyličení jen zřídka bývá zadost činěno; často však spisovatelé nazývají systemem nového soudního řádu každé vyličení látky, jež neřídí se pořadím paragrafů zákona, při čemž theoretický obsah jeho podávají jen v obrysech, obyčejně týmiž slovy jako zákon. Taková vyličení mohou býti užitečnou pomůckou pro prvé prostudování zákona — mám tu na paměti záslužné v tom směru dílo *Schusterovo* (Österreichisches Civilprocessrecht, 3. vyd. 1897) i *Neumannovo* (Die Executionsordnung, 1900), jimž, podobně jako v německé říši dílu *Fittingovu* (Der Reichscivilprocess, 8. vyd. 1894) v jeho prvních vydáních, připadla úloha prací přípravných: jména »systému« rak. soudního řádu knihy jmenované nezasluhují; ještě méně pak dílo *Trutterovo* (Das österreichische Civilprocessrecht, 1897). Zdali *Skedl* ve svém díle »Der österreichische Civilprocess« průběhem vyličení splní to, co výše vyznačeno jako charakteristikon »systému«, zdali zvláště vyličí, kterak z vět theoretických, jím arci důkladně a obsáhle vyložených, vyplývá odpověď na tu kterou otázku praxí kladenou, nemožno sice dnes posouditi, ježto vyšel pouze první svazek jeho díla, leč dlužno poznamenati, že tato část *Skedlova* díla neběře žádného skoro ohledu na praxi. Utěšenější jsou poměry v říši německé, kdež nade všechny vyniká známé všem právníkům, pohříchu nedokonané posud dílo *Wachovo*, potom dílo 80-letého *Plancka*, jež na rozsáhlých podkladech historických byl zbudoval; z nejnovější doby pak jmenovati sluší knihu *Richarda Schmidta*, jež tak jako díla právě jmenovaná osvědčuje se býti systémem ve smyslu výše uvedeném.

Dle přehledu právě podaného nový soudní řád rakouský postrádal až do vyjití díla *Ottova* spracování opravdu soustavného, jakého uvedenými díly dostalo se procesu v říši německé. Ottův »soustavný úvod« byl — jak dle času vydání prvního dílu, tak i dle času ukončení díla — první »systém« rakouského nového řádu občanského v naznačeném smyslu. Dílo *Ottovo* znamená pro civilní řád rakouský právě tolik, kolik svého času systém *Ungerův* znamenal pro právo civilní, ježto v obou případech poprvé ujala se

vůdcovství ruka v theorii i praxi stejně obeznalá, udávajíc nyní směr, kterým dále kráčetí třeba.

Uspořádání látky v díle Ottově následuje celkem způsobu obvyklého v soustavných vyličeních soudního řádu, za příkladem známých spisů obecnoprávních *Martina* (Lehrbuch des deutschen bürgerl. Processes, 13. vyd. 1862) a *Bayera* (Vorträge über den deutschen Civilprocess, 10. vyd. 1869), než rozlišuje se od něho tím, že nestává kapitoly o historickém vývoji. Známo, že autor díla »Beiträge zur Rezeptionsgeschichte des römisch-canonischen Processes in den böhm. Ländern« nad jiné byl by býval povolán, rozepsati se o historickém vývoji řízení soudního. Zanechal toho však důvodně; ježto náš nový soudní řád, který zakládá se na zásadě projednávání pořádkem arbitrárním, ústnosti, na volném uvažování výsledků průvodních a na zásadě oficiální, nikterak nejeví se býti letorostem obecnoprávního kmenu řádu Josefského, založeného na zásadě projednávání pořadem legálním, písemnosti, na legální theorii důkazní a na zásadě projednací. Naproti tomu při výkladu jednotlivých zařízení poukazováno často ku právům cizím, zvláště německému a francouzskému, i k vývoji toho kterého zařízení z práva kanonického a obecného. Nemálo zamlouvá se čtenáři díla Ottova, že důkladný znatel písemnictví soudního řádu německého i francouzského neobtěžil svůj výklad citáty z něho, a že upustil od způsobu obvyklého v literatuře německé (a ještě více francouzské), nezaznamenáváje všech mínění odchylných. Naproti tomu co největší péče věnována tomu, aby mínění spisovatelovo v té které otázce bylo jasně a zároveň úsečně vytknuto. Tímto způsobem bylo možno vetkati ve výklad nesčetné množství podrobností, které svou důležitostí pro právníky praktické vynikají; pročť lze očekávati, že znamenité dílo to v brzku nezbytnou bude pomůckou nejen studujícím, ale i všem praktickým právníkům českého jazyka znalým.

Jelikož referent nezamýšlel jiného, než pokusiti se o to, aby vylíčil, jaké postavení zaujímá dílo Ottovo v právnickém písemnictví, tož tu o detailech tohoto výtečného díla zprávy nepodává.

V Linci, v únoru 1902.

Dr. Berthold Pick,
tajemník c. k. fin. prokuratury.

Dr. G. Neumann, *Die Executionsordnung*. (K posudku Dr. Vážného ve Sborníku II., 208 sl.)

Pokusím se obhájití některá z mínění spisovatelových panem referentem za nesprávná aneb aspoň pochybná naznačených.

1. Proti mínění spisovatelovu v § 3 odst. posledním (str. 6) vyslovenému, že v řízení exekučním strany bez ohledu k výši pohledávky i v místech, kde dvě nebo více advokátů jest, zastupovány býti mohou i neadvokátem, namítá pan referent (str. 213), že, jelikož § 52 ex. ř. v tomto směru ničeho nenařizuje, dle § 78 ex. ř. předpis § 29 s. ř. rozhodným býti má. S tím souhlasiti nelze. Ustanovujeť § 52 ex. ř. výslovně: »Zastoupení advokáty v řízení exekučním není přikázáno ani před soudy okresními, ani před sborovými soudy instance první.« Poukazuji v této věci také k materialím, sv. II. str. 19